

ТВОРЧЕСТВОТО НА УЧИТЕЛЯ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА ЗА ФОРМИРАНЕ НА ИГРОВА КУЛТУРА ЧРЕЗ ТЕАТРАЛИЗИРАНАТА ИГРА

Милка Тодорова

Обединено детско заведение „Незабравка“ – гр. Мизия

Промените, отнасящи се до предучилищното образование и възпитание, засягат главно:

- новата роля на учителя във възпитателния процес – усъвършенстване на професионалните умения и обогатяване на ценностната ориентация;
- изграждане на нов тип умения/компетенции при взаимодействието с децата и родителите;
- усвояване на съвременни технологии на обучение и взаимодействие за повишаване качеството на образование.

Творчеството като цел и критерий на образователния процес развива чувството за индивидуалност и води до нарастване на възможностите за неповторимост на приносите и на тяхното прилагане. Възпитаването на качества и умения за творчество изисква грижа, подкрепа и сътрудничество с децата. Интегрирането на компонентите по посока на самоизявата гарантират творчеството на учителя и творчеството на детето. Компоненти на процеса на взаимодействие, извършвани от учителя, са грижа, подкрепа, сътрудничество. Компоненти на взаимодействие, постигнати от децата, са права, потребности, реализация. Творческото взаимодействие обединява творчеството на учителя и творчеството на детето.

Няма определена дефиниция за творчеството. Интуитивният сайт се приема като част от творческото мислене и действие. При малките деца (3 г.) педагогическото майсторство на учителя е от голямо значение, за да се ориентират в нравствените категории. Житейският опит е ограничен, както и речниковият запас. Поставянето на детето в ролята на героя е успешен похват. То по-лесно намира адекватен израз на съответното действие. По инициативата на деца с изяви артистични способности и импровизаторски умения се увеличат и част от останалите деца за творческо превъплъщение. Поощряваме тяхната самостоятелност и находчивост, стимулираме критичност и самокритичност на изпълнението, деликатно изказваме препоръки и нови идеи. Малките деца се нуждаят от подкрепа и насърчение за изграждане на самоувереност. Из-

граждането на умения за словесна и пластична изразност е важно условие за творческия процес на претворяването. Насоченото обогатяване и разширяване на опита за театрално-игрова дейност разгръща творческата активност, формира у децата умения и способности да импровизират, да комбинират и преобразуват получените представи в изграждането на художествения образ.

В творческия процес голямо е значението на индивидуалните способности на детската личност. От педагогическите умения на учителката зависи използването на театрализираната игра като един от пътищата за възпитаване на естетическо отношение към действителността.

Детското творчество в играта възниква в резултат на активното общуване с обкръжаващия свят въз основа на обогатяване на сензорната култура и повишаване качеството на детските възприятия и обобщения, от обогатяване на знанията и уменията за тази дейност. Във втора група – на 4-годишните деца, целите се реализират по посока на пресъздаване на материални обекти и преобразуването им за целите на играта към обогатяване на театрализираната игра и превръщането ѝ в самостоятелна; обогатяване репертоара на децата за игрово-артистично пресъздаване на познато произведение.

Внасянето на допълнителни роли, свързани с обслужването в театъра – касиер, продавач в кафене, разпределител – мотивира и повишава степента на участие на децата в играта.

Участието на родител във втората ситуация като помощник и музикален оформител внася допълнителен стимул у децата за изява. Интересен и забавен е за тях моментът, в който по време на антракта в кафето се срещат и контактуват „зрители“ и „артисти“. Преценката след всяко разиграване е по посока на артистичното пресъздаване, спазване последователността на действията и доколко са успели да грабнат публиката.

При 5-годишните деца е налице надграждане на цели и задачи: творческо обогатяване на съдържанието на игрите при пресъздаване на личния опит и фантазии чрез използване на пространствени маркери. Обогатяване на сюжета на играта чрез включване на играта – драматизация в игровия проект. Самостоятелно организиране на предметно-игровата среда и проява на творческа импровизация при подбора и използването на различни предмети и пространства. В хода на игрите се решават следните задачи:

Обогатяване съдържанието на игрите при пресъздаване на личния опит и фантазии чрез използване на пространствени маркери.

Самостоятелно организиране на предметно-игровата среда и творческо импровизиране при подбора и използването на различни предмети и пространства.

Точно играта помага на детето да направи непознатото познато, фантазното – реално, и така да стигне до собственото си светоусещане. Върху тази основа се явяват и нови за него потребности – да общува с другите, да търси

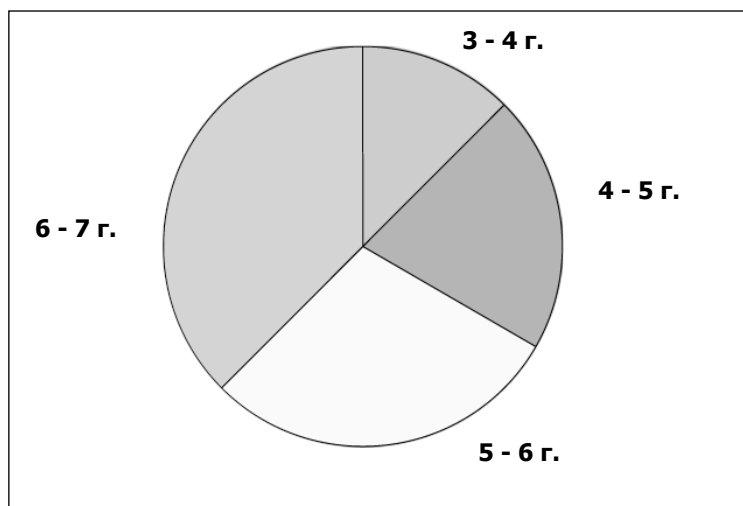
приятели, да се вглежда в другите или в себе си и да създава доброто. Това е висша проява на детско творчество, родена от художественото пресъздаване в играта. Играта-драматизация осигурява много възможности за индивидуално творчество. Проявите на артистичност, образна изразителност на речта, изразителност на мимиките, жестовете, движенията са творчески резултати от дейността на децата. Те се повтарят многократно в играта, постепенно преминават във всекидневието и се отразяват положително на общуването помежду им. При 5-годишните деца много често игровата среда или театър се организират и подготвят без помощта на възрастен, като се спазват собствени правила. В този вид игри (сюжетно-ролеви и игра-драматизация) започват да се развиват качества като толерантност, уважение към другите. За всички разновидности на творческите игри е характерно това, че се възпроизвеждат някои дейности на възрастните, като се претворяват според възможностите на децата. За тези игри е необходима игрова ситуация, която може да се създава и с най-обикновени неща от околната действителност. Във всички случаи тези игри имат подчертан социален характер, тъй като се играят винаги от няколко деца, дори и когато игровият партньор е въображаем. Децата свободно използват и пренасят знанията си от една област в друга, развиват уменията си да комбинират житейски и художествени представи, да ги изпълват по свой индивидуален начин и да създават неповторимо творчество.

Играта-драматизация е импровизация, тъй като детското творчество я общава и претворява. От една страна, колкото е по-развито детското въображение, толкова са по-нестандартни изявите му, а колкото повече излиза от шаблонизираните схеми, които му се предлагат, толкова то развива своето мислене и въображение. Чрез мисленето и въображението детето изменя начина си на действие, за да постигне желан резултат.

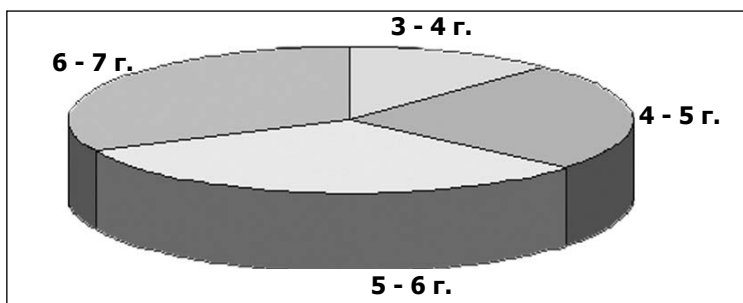
В играта-драматизация това се квалифицира като творчество. А то се проявява най-вече при 6–7-годишните деца. За да постигне тези умения, детето трябва да ги овладее чрез система от игрови упражнения. Учителите в предучилищната група – на 6-годишните, използват игри-упражнения за развитие на детския мозък и въображение. Преливането от една в друга игра е висша форма на детско творчество, породено от художественото обединение на игровия и житейския опит на децата.

Най-съществена характеристика на театрализираната игра е режисьорската работа на педагога – художествено ръководство, сценична реализация, координиране на действията на участниците. Целите и задачите на театрализираната игра при 6–7-годишните са по посока на възпитаване на култура на възприемане на театрален спектакъл и провокиране на желание за игра на театър. Учителите издиряха и предложиха тематични музикални произведения, от децата изискаха да предложат хореография на танците. Останаха възхитени от интерпретаторските им умения. Творчеството на децата пролича

и в момента, когато, разигравайки сцените, откриват, че героите са повече от децата. Решението дойде бързо – някои от децата преминават от роля в роля. Последният етап включва цялостна организация на игровата среда и изпълнение на театрализираната игра – грим, декори, музика. Този етап завършва с представление пред родители и гости и доставя удоволствие на всички.

Фигура 1. Интуитивно решение

Фигура 2. Вариативност на образното обобщение

Направеното изследване във всички възрастови групи (по 10 деца) за ролята на театрализираната игра за формиране на игрова култура по показателите *интуитивно решение* и *вариативност на образното обобщение* (Фигура 1 и Фигура 2) ни даде възможност да бъдат направени следните изводи.

Театрализираната игра е висша проява на творчество, тя е продуктивна дейност, при която детето се стреми към постигане на завършена цялост, каквато е представлението. Въображението е основен фактор за развитие на творческия процес. Словото и пластиката са основни изразни средства. Театрализираната игра интегрира децата към ценностната система на общуването. Съпреживявайки, те виждат позитивни еталони за подражание като състрадание, подкрепа, взаимопомощ и другарство. Творчеството като висша форма на активност намира конкретни прояви в комбиниране на съдържанието на познати приказки, в подбора на музика, изработване на декори. Опитът на децата в театрализираната игра съдейства за изграждане на редица ценни качества, необходими за работа в екип, умения за сътрудничество и постигане на обща цел.

Театрализираната игра е творческа дейност, само когато е резултат от творческите изяви на децата. Комплексните въздействия на театрализираната игра водят до повишаване на компетенциите за учене, на комуникативните компетенции и културните компетенции.

Сега е времето да покажем, че предучилищното образование със своето качество днес е образование и за утрешния ден. А това качество се дължи на учителя творец в детските градини, утвърждаващ обществената стратегия за качествено образование и щастливо детство.

ЛИТЕРАТУРА

Кърцелянска-Станчева, В. И. (2011). *Предучилищна педагогика/актуални проблеми*. Стара Загора: Академично издателство „Тракийски университет“.

Русинова, Е. (2006). *Педагогическо взаимодействие за творчество*. София: Веда-Словена-Ж. Г.

Milka Todorova

✉ United Kindergarten „Nezabravka“
3330 Miziya, Bulgaria
тел.+359 882 234 125
e-mail: odz_mizia@abv.bg